

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Vzdělávání úředníků státní správy a samosprávy v oblasti nového soukromého práva a doprovodné legislativy, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00021

**Projekt je financován z Evropského sociálního
fondu prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního
rozpočtu ČR.**

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Závazkové právo

Obecná část

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

- vznik závazků
- smlouva
- obsah závazků
- spotřebitel
- zakázaná a nepřiměřená ujednání
- změny závazků
- zánik závazků
- zajištění a utvrzení dluhů

Vznik závazků

- věřitel má právo na určité plnění (pohledávka)
- dlužník má povinnost toto právo splněním uspokojit (dluh)
- plnění musí být majetkové povahy
- závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu nebo jiné právní skutečnosti

Smlouva

§ 1725 NOZ: „Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního jednání je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah.”

Fikce uzavření smlouvy

§ 1726 NOZ: „Považují-li strany smlouvu za uzavřenou, ač si ve skutečnosti neujednaly náležitost, již měly ve smlouvě ujednat, hledí se na jejich projev vůle jako na uzavřenou smlouvu [...] Dala-li však některá ze stran již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem uzavření smlouvy, má se za to, že smlouva uzavřena nebyla [..]”

Předsmluvní informační povinnost

- limity předsmluvní odpovědnosti
- informační povinnost
- nepoctivé ukončení jednání o smlouvě

Návrh na uzavření smlouvy (nabídka)

- obsah a přijetí návrhu
- odkaz na obch. podmínky, knock-out rule
- obchodní podmínky a překvapivá ustanovení
- potvrzovací dopis

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah závazků

- dát, konat, něčeho se zdržet, něco strpět
- nutný konsenzus dlužníka a věřitele
- úplata za plnění

Zákaz zneužití hospodářské síly

§ 433 NOZ odst. 1 : „Kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hospodářském styku, nesmí svou kvalitou odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo ke zneužití závislosti slabší strany k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.“

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Neúměrné zkrácení (§1793 NOZ)

Příklad z praxe:

Senior prodá vzácnou starožitnost za zlomek její skutečné hodnoty. V takovém případě má poškozená strana právo požadovat zrušení smlouvy, nebo to, aby jí druhá strana doplnila, oč byla zkrácena.

Lichva (§1796 NOZ)

§ 1796 NOZ: „Neplatná je smlouva, při jejímž uzavírání někdo zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany a dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění, jehož majetková hodnota je k vzájemnému plnění v hrubém nepoměru.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem

- základní podmínky smlouvy určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů
- slabší strana neměla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit
- nebezpečné doložky

Spotřebitel

§ 419 NOZ: „Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti anebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“

Zakázaná a nepřiměřená ujednání

- zakládají významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele
- zvláště zakázaná ujednání - § 1814 NOZ
→ vylučují nebo omezují spotřebitelova práva, spotřebitele zavazují plnit, zakládají podnikateli právo odstoupit od smlouvy bez důvodu atp.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Následky odstoupení od smlouvy

- pokud je hrazena cena zboží z úvěru poskytnutého podnikatelem a odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, vztahují se účinky odstoupení i na smouvu o úvěru
- odstoupení od smlouvy, lhůty

Distanční smlouvy a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory

- smlouvy uzavírané na dálku (např. prodej zboží v internetovém obchodě)
- informační povinnost podnikatele
- nutnost informovat spotřebitele o nákladech na použití prostředků komunikace na dálku
- právo na odstoupení od smlouvy
- ochrana spotřebitelů před “odchytáváním na ulici”

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Smlouvy na finanční služby uzavírané se spotřebitelem

- smlouvy uzavírané prostřednictvím prostředků komunikace na dálku (např. Internet, telefon atp.)
- smlouvy týkající se bankovních, úvěrových, pojistných služeb, penzijní připojištění, smlouvy týkající se obchodu s investičními nástroji atp.

Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby

- tzv. timesharingové smlouvy
- spotřebitel získává právo užívat na určitý sjednaný časový úsek během roku sjednanou nemovitost
- podmínkou pro aplikaci úpravy NOZ je, že se jedná o smlouvy uzavírané na dobu přesahující jeden rok

Změny závazků

- změny v osobě věřitele, dlužníka, změny v obsahu závazků
- závazek může vzniknout na základě různých právních skutečností, podléhá v čase změnám
- § 1765 NOZ - podstatná změna okolností
- § 1766 NOZ – změna závazku soudem
- institut změny okolností

Konkrétní změny závazků

- postoupení pohledávky
- postoupení souboru pohledávek
- převzetí dluhu
- přistoupení k dluhu
- převzetí majetku
- postoupení smlouvy
- novace
- narovnání

Postoupení pohledávky

§ 1879 NOZ: „Věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi).”

Zákaz postoupení pohledávky

- posoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit
- nelze postoupit pohledávku, která zaniká smrtí nebo jejíž obsah se změnou věřitele k tíži dlužníka změnil
- odpovědnost a ručení postupitele

Převzetí dluhu

§ 1888 odst. 1 NOZ: „Kdo ujedná s dlužníkem, že přejímá jeho dluh, nastoupí jako dlužník na jeho místo.“

§ 1888 odst. 2 NOZ: „Přejde-li na nabyvatele při převodu vlastnického práva k věci zapsané ve veřejném seznamu i zapsané zástavní právo, má se za to že přešel i dluh zajištěný jistotou [...]“

Přistoupení k dluhu

§ 1892 odst. 1 NOZ: „Kdo bez dlužníkovou souhlasu ujedná s věřitelem, že za dlužníka splní jeho dluh, stává se novým dlužníkem vedle původního dlužníka a je spolu s ním zavázán společně a nerozdílně.”

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Převzetí majetku

- převezme-li **někdo** za zcizitele veškerý majetek, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z **dluhů souvisejících s převzatým majetkem**
- pokud převezme majetek **osoba blízká**, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů **bez omezení** na hodnotu majetku

Postoupení smlouvy

- převod práv a povinností ze smlouvy třetí osobě
- vyžaduje se souhlas postoupené strany
- v okamžiku postoupení nesmí být dosud splněno
- účinnost postoupení smlouvy

Novace

§ 1902 NOZ: „Dohodou o změně závazku se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem. Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen.”

Narovnání

- dosavadní závazek je nahrazen novým závazkem
- práva a povinnosti doposud sporná a pochybná jsou postavena na jisto
- narovnání nelze odporovat jen proto, že vznikl nepoměr mezi vzájemnými plněními stran
- vliv novace a narovnání na zajištění práv

Zánik závazků

- splnění
- jiné způsoby zániku závazků (dohoda, započtení, dlužní úpis, splynutí, prominutí dluhu, výpověď, odstoupení od smlouvy, následná nemožnost plnění, zaplacení odstupného, smrt dlužníka nebo věřitele)

Splnění

§ 1908 odst. 1 NOZ: „Splněním dluhu závazek zaniká.”

§ 1908 odst. 2 NOZ: „Dlužník musí dluh splnit na svůj náklad a nebezpečí řádně a včas.”

Započitatelnost plnění dlužníka

- pokud dlužník má plnit na jistinu, úroky a náklady spojené s uplatněním pohledávky (a neurčí jinak) započte se plnění na:
 - závazek, o jehož splnění věřitel dlužníka již upomenul
 - závazek nejméně zajištěný
 - závazek nejdříve splatný

Kvitance

- potvrzení o splnění dluhu - § 1949 NOZ
- obsahuje jméno dlužníka, věřitele, předmět plnění, místo a čas splnění dluhu
- dlužník může plnění odepřít, nevydá-li mu věřitel zároveň kvitanci

Dlužní úpis

- **nejčastějším případem je uznání dluhu**
- pokud bylo plněno, musí věřitel dlužní úpis dlužníkovi vrátit nebo na něm vyznačit, že bylo částečně plněno
- pokud dlužník obdrží dlužní úpis bez kvitance, má se za to, že bylo splněno

Úroky z prodlení

- věřitel může po dlužníkovi, který řádně neplní své povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení
- výši úroků je stanovena nařízením, popřípadě je možné výši úroků ujednat (§ 1970 NOZ)
- ujednání o úrocích v neprospěch dlužníka a v neprospěch věřitele (§ 1972 NOZ)

Odstoupení od smlouvy

- při podstatném porušení (§ 1977 NOZ)
- při nepodstatném porušení (§ 1978 NOZ)
- nepřiměřeně krátká lhůta k plnění (§ 1979 NOZ)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Prominutí dluhu

- promine-li věřitel dlužníkovi dluh, má se za to, že dlužník s prominutím dluhu souhlasí
- k prominutí dluhu dojde i v případě, že věřitel vydá dlužníku kvitanci nebo mu vrátí dlužní úpis, aniž dluh splnil

Prominutí dluhu v případě solidárně zavázaného dlužníka

- promine-li věřitel dluh jednomu z dlužníků, má prominutí dluhu účinky i vůči ostatním spoludlužníkům v rozsahu podílu tohoto spoludlužníka
- promine-li dlužníku dluh jeden z věřitelů, zbavuje to dlužníka dluhu v rozsahu podílu tohoto spoluvěřitele

Zrušení dlouhodobého závazku

- u smluv, které byly bez vážného důvodu uzavřeny na dobu života člověka nebo na dobu delší deseti let, se lze po uplynutí deseti let domáhat zrušení
- pokud se strana předem vzdá práva domáhat se zrušení závazku, nepřihlíží se k tomu

Zajištění a utvrzení dluhu

Zajištění:

- třetí osoba se věřiteli zaváže za dlužníkovu plnění
- dá-li někdo věřiteli nebo ve prospěch věřitele majetkovou jistotu

Utvrzení:

- utvrdit lze dluh ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu

Jiné způsoby zajištění dluhu

- ručení
- finanční záruka
- zajišťovací převod práva
- dohoda o srážkách ze mzdy

Utvrzení dluhu

- smluvní pokuta
- uznání dluhu
- konkludentní uznání dluhu

Děkuji za pozornost.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz